

AMIT A KÖLTŐPÉNZRŐL TUDNI KELL

*Készítette: dr. Bakró Beatrix
Református Szeretetszolgálat
intézményirányítási jogi koordinátor
2024. november 20.*

FOGALOMMEGHATÁROZÁS

A költőpénz

- a bentlakásos intézményi ellátásban részesülő ellátottak részére,
- személyes szükségleteik fedezésére,
- havonta,
- fix összegben megállapított, illetve figyelembe vett pénzösszeg.

KÖLTŐPÉNZ ÖSSZEGE

A költőpénz összegéről az Szt. 117/A. § (1) bekezdése rendelkezik:

A költőpénz havi összege nem lehet kevesebb a tárgyév január 1-jén érvényes **szociális vetítési alap (2024. évben: 28.500 Ft) összegének 20%-ánál (5.700 Ft)**, ha a térítési díjat úgy állapították meg, hogy az **vagyont is terhel, 30%-ánál (8.550 Ft)**.

29/1993.(II.17.) Korm. rendelet 26. § (1) bekezdésére figyelemmel: a **személyi térítési díj meghatározásánál nem vehető figyelembe az ellátásban részesülő költőpénze.**

ELŐZMÉNYEK

A költőpénz jogintézményét a személyi térítési díj megállapítása körében kell alkalmazni!

Személyi térítési díj számításánál figyelembe kell venni az alábbi körülményeket:

- az ellátást igénybevevő rendelkezik-e jövedelemmel, terhelhető vagyonnal
- az ellátást igénybevevő vagy bárki más vállalja-e az intézményi térítési díjjal azonos összegű személyi térítési díj megfizetését
- az ellátást igénybevevő vagy bárki más vállalja-e az intézményi térítési díj és az ellátást igénybevevő részére megállapított személyi térítési díj különbözete egy részének megfizetését (részvállalás)
- amennyiben jövedelem van, de nincs „vállalás”:
 - az Szt. 117. § (2) bekezdés b) pontja alapján a személyi térítési díj megállapítása során megállapított jövedelemhányadot úgy kell meghatározni, hogy az nem haladhatja meg az ellátott havi jövedelmének 80 %-át (tartós bentlakásnál)
 - az Szt. 114/A. § (2) bekezdésének alkalmazásában a személyi térítési díjat úgy kell megállapítani, hogy az ellátást igénybevevő jövedelméből legalább a költőpénz összege visszamaradjon

fennálló feltételek	költőpénz összegét biztosítja	megjegyzés
a 16 éven felüli ellátást igénybevevő nem rendelkezik sem jövedelemmel, sem vagyonnal	az intézmény biztosítja a költőpénzt (Szt. 114/A. § (1) bek.)	5.700 Ft / hó
a 16 éven felüli ellátást igénybevevő nem rendelkezik jövedelemmel, de vagyonnal igen és a térítési díj a vagyon terhére lett megállapítva	az intézmény biztosítja a költőpénzt	8.550 Ft / hó
az ellátást igénybevevő (vagy bárki más) <u>nem vállalja az intézményi térítési díjjal megegyező személyi térítési díj megfizetését és részvállalás sincs</u>	---	meg kell állapítani a személyi térítési díjat az Szt. 117. § (2) bek. b) pontja alapján azzal, hogy a személyi térítési díjat úgy kell megállapítani, hogy az ellátást igénybevevő jövedelméből legalább a költőpénz összege visszamaradjon (Szt. 117/A. § (2) bek.) a költőpénz összegét az intézmény nem „kérheti el”, az az ellátottnál „marad”
az ellátást igénybevevő tartási szerződéssel rendelkezik	---	intézményi térítési díjjal azonos összegű személyi térítési díjat fizet a tartást szerződésben vállaló (29/1993.Korm.r. 2. § (3) bek.) – nincs jövedelemvizsgálat, nem kell figyelembe venni, megállapítani költőpénzt
az ellátást igénybevevő vagy bárki más részvállalást tesz	---	jövedelemvizsgálatot le kell folytatni és megállapításra kerül a jövedelem maximum 80 %-ának megfelelő összegű személyi térítési díj és ha a megállapított személyi térítési díj és az intézményi térítési díj közötti különbség egy részére az ellátott vagy bárki más részvállalást tesz, akkor nem kell figyelemmel lenni arra, hogy a jövedelemből visszamaradjon a költőpénznek megfelelő összeg
az ellátást igénybevevő vagy bárki más <u>vállalja az intézményi térítési díj összegével azonos</u> személyi térítési díj összegét megfizetését (Szt. 117/B. § (1) bek.)	---	nincs jövedelemvizsgálat és nem kell figyelemmel lenni a költőpénz összegére
gondnokolt ellátott esetén	a gondnoka — amennyiben a gondozott megfelelő jövedelemmel vagy készpénzvagyonnal rendelkezik — köteles — legalább az <u>Szt. 117/A. §-a</u> szerinti, a költőpénz összegével azonos összegű — készpénzt biztosítani a gondnokolt személyes szükségleteire.	29/1993.(II.17.) Korm.rendelet 27. § (1) bek. a személyi térítési díj megállapításánál ez esetben a 117. § (2) bek. b) pontja és a 117/A. § (1) bekezdése szerint kell eljárni!

PÉLDA

A jogszabályok értelmében, úgy kell megállapítani a térítési díjat, hogy az ellátott részére legalább a költőpénz összegének megfelelő pénzüsszeg a jövedelméből visszamaradjon (ha nincs az intézményi térítési díjjal azonos összegű személyi térítési díj megfizetésére vagy a különbözet egy részének megfizetésére vonatkozó vállalás).

Példa (1)

Havi jövedelem = 23.300 Ft

Költőpénz összege = 5700 Ft

Számítás:

Jövedelem 80 % = 18.640 Ft

$23.300 - 18.640 = 4660$ Ft, így nem marad vissza a költőpénz összege, TEHÁT

$5700 - 4660 = 1040$ Ft

$18.640 \text{ Ft} - 1040 \text{ Ft} = 17.600 \text{ Ft/hó}$

$17.600 * 12 = 211.200 \text{ Ft} / 365 \text{ nap} = 578,6 \text{ Ft}$ (kerekítés szabályait alkalmazni szükséges) = 580 Ft/nap

Ellenőrzés: $23.300 - 5700 = 17.600$ Ft a havi terhelhető jövedelem

PÉLDA

A jogszabályok értelmében, úgy kell megállapítani a térítési díjat, hogy az ellátott részére legalább a költőpénz összegének megfelelő pénzösszeg a jövedelméből visszamaradjon (ha nincs az intézményi térítési díjjal azonos összegű személyi térítési díj megfizetésére vagy a különbözet egy részének megfizetésére vonatkozó vállalás).

Példa (2)

Havi jövedelem = 85.600 Ft

Költőpénz összege = 5700 Ft

Számítás:

Jövedelem 80 % = 68.480 Ft

$85.600 - 68.480 = 17.120$ Ft, így visszamarad legalább a költőpénz összegének megfelelő összeg

$68.480 * 12 = 821.760$ Ft / 365 nap = 2251,4 Ft (kerekítés szabályait alkalmazni szükséges) = 2250 Ft/nap

KEREKÍTÉS SZABÁLYAI

A **intézményi térítési díjat és a személyi térítési díjat** az 1 és 2 forintos címletű érmék bevonása következtében szükséges kerekítés szabályairól szóló 2008. évi III. törvény 2. §-ának megfelelő módon **kerekítve kell meghatározni.**

- 2. § A kerekítés szabályai a következők:
 - a) 0,01 forinttól 2,49 forintig végződő összegeket lefelé, a legközelebbi 0;
 - b) a 2,50 forinttól 4,99 forintig végződő összegeket felfelé, a legközelebbi 5;
 - c) az 5,01 forinttól 7,49 forintig végződő összegeket lefelé, a legközelebbi 5;
 - d) a 7,50 forinttól 9,99 forintig végződő összegeket felfelé, a legközelebbi 0
- forintra végződő összegre kell kerekíteni.

EZEN A PONTON SZÜKSÉGSZERŰ MEGTENNI AZ ALÁBBI MEGÁLLAPÍTÁST:
AZ EDDIEKBEN **KÖLTŐPÉNZKÉNT FIGYELEMBE VETT PÉNZÖSSZEG A**
SZEMÉLYI TÉRÍTÉSI DÍJ, ILLETVE AZ INGYENES ELLÁTÁS
MEGÁLLAPÍTÁSÁT KÖVETŐEN MEGSZŰNIK KÖLTŐPÉNZKÉNT
FUNKCIONÁLNI, A **TOVÁBBIKBAN AZ ÉRINTETT ÖSSZEG**
AZ ELLÁTOTT PÉNZVAGYONAKÉNT JELENIK MEG !!!

TOVÁBBI MEGÁLLAPÍTÁSOK

A költőpénzt addig a pontig fogjuk „nevén nevezni” amíg megállapítjuk az ellátott személyi térítési díját – illetve amíg megállapítjuk, hogy az ellátott nem rendelkezik jövedelemmel – ezt követően, a **továbbiakban az érintett összeg (amit eddig költőpénznek hívtunk) az ellátást igénybevevő saját vagyonaként funkcionál!!!**

Az intézmény semmilyen módon nem kezelheti a költőpénzként számba vett pénzösszeget, önállóan nem dönthet annak felhasználásáról, de legfőképpen nem szedheti be az ellátottól/**NEM KÖTELEZHETI** az ellátottat ezen összeg befizetésére!

Az intézmény köteles **ellátotti pénzkezelésre vonatkozó szabályzatot alkotni** és az alapján eljárni az intézményben kezelt ellátotti pénzvagyon vonatkozásában. **Az ellátottak pénzvagyont teljesen elkülönülten kell kezelni az intézmény pénzvagyontól!**

TELJESKÖRŰ INTÉZMÉNYI ELLÁTÁS FOGALMA

Teljeskörű ellátás: napi ötszöri étkeztetés, szükség szerint ruházattal, illetve textíliával való ellátás, mentális gondozás, a külön jogszabályban meghatározott egészségügyi ellátás, valamint lakhatás biztosítása. (1/2000.(I.7.) SZCSM rendelet !!!)

napi ötszöri étkezés	főétkezés: reggeli, ebéd, vacsora kisétkelés: tízórai, uzsonna közétkeztetés - 37/2014.(IV.30.) EMMI rendelet!
ruházat, textília	megfelelő mennyiségű és minőségű saját ruházattal nem rendelkezik: legalább három váltás fehérnemű és hálóruga, az évszaknak megfelelő legalább két váltás felső ruházat és utcai cipő – szükség szerint más lábbeli – , három váltás ágynemű, a tisztálkodást segítő három váltás textília, a tisztálkodáshoz szükséges anyagok, eszközök
mentális gondozás	az intézmény biztosítja a személyre szabott bánásmódot, a konfliktushelyzetek kialakulásának megelőzése érdekében az egyéni, csoportos megbeszélést, a <u>szabadidő kulturált eltöltésének feltételeit</u> , a szükség szerinti pszichoterápiás foglalkozást, az ellátottak családi és társadalmi kapcsolatainak fenntartásának feltételeit, a gondozási, illetve rehabilitációs tervek megvalósítását, a hitélet gyakorlásának feltételeit, és segíti, támogatja az intézményen belüli kis közösségek, társas kapcsolatok kialakulását és működését
egészségügyi ellátás	az intézmény gondoskodik az egészség megőrzését szolgáló felvilágosításról, az orvosi ellátásról meghatározott óraszámokban, szükség szerinti alapápolásról, ennek körében különösen a személyi higiéné biztosításáról, a gyógyszerelésről, az étkezésben, a folyadékpótlásban, a hely- és helyzetváltoztatásban, valamint a kontinenciában való segítségnyújtásról, szakorvosi, illetve sürgősségi ellátásához való hozzájárulásáról, kórházi kezeléséhez való hozzájárulásáról, meghatározott gyógyszerellátásáról, gyógyászati segédeszközök biztosításáról, biztosítja az ellátást igénybevevő egészségi állapotának rendszeres ellenőrzését, az orvosi tanácsadást, az egészségügyi tárgyú jogszabályokban meghatározott szűréseket, a gyógyszerrendelést, valamint szükség esetén az egészségügyi szakellátásba történő beutalást.
lakhatás	megfelelő elhelyezési körülmények

KI RENDELKEZHET A ELLÁTOTT PÉNZVAGYONÁVAL (IDE ÉRTVE A KÖLTŐPÉNZ ÖSSZEGÉT IS)?

Cselekvőképes nagykorú ellátott	felhasználásról maga dönt
Részleges korlátozó gondnokság alatt álló nagykorú ellátott	attól függően, hogy a vagyoni viszonyait érintő ügycsoportra is vonatkozik-e a gondnokság alá helyezés: -ha igen, akkor ő dönt és a gondnok a döntést jóváhagyja -ha nem, akkor önállóan dönt
Teljes korlátozó gondnokság alatt álló nagykorú ellátott	a gondnok dönt a pénzfelhasználásáról

Megjegyzés: A gondnoknak a véleménynyilvánításra képes cselekvőképtelen nagykorú kívánságát az őt érintő jognyilatkozata megtétele előtt meg kell hallgatnia és lehetőség szerint figyelembe kell vennie.

GONDNOKOLT ELLÁTOTT!

29/1993.(II.17.) Korm.rendelet 27. § * (1) *

Ha az ellátott gondnokság alatt áll, **gondnoka** – amennyiben az ellátott megfelelő jövedelemmel vagy készpénzvagyonnal rendelkezik – **köteles** – legalább az Szt. 117/A. §-a szerinti, a költőpénz összegével azonos összegű – **készpénzt biztosítani** a gondnokolt személyes szükségleteire.

Amennyiben a gondnok e kötelességének nem tesz eleget, az intézményvezető erről – a szükséges intézkedés megtétele érdekében – tájékoztatja a gondnokot kirendelő gyámhatóságot.

LETÉTKEZELÉS

Az intézmények házirendjében kell szabályozni az érték vagyonmegőrzés szabályait. Készpénz vonatkozásában milyen összeget kezel az intézmény a házipénztárban, ezen összeghatáron felül bankban helyezi el az ellátott által átadott pénzvagyont. **Az intézmény letétként köteles kezelni az ellátott azon jövedelmét, mely közvetlenül az intézményhez érkezik.**

A költőpénzként meghatározott összeg az ellátott pénze, kizárólag ő (és / vagy a törvényes képviselője) döntheti el, hogy mire kívánja azt felhasználni. Az intézmény, az intézményvezető, illetve az intézményi munkatársak ezt a jogot nem vonhatják el az ellátottól!!!

Az intézmény esetében a költőpénz kapcsán, amire figyelemmel kell lenni az a **pénzkezelésre vonatkozó szabályok betartása** abban az esetben, ha az intézmény kezeli (letétként) az ellátott költőpénzét.

A letétkezelés kapcsán az intézményi munkatársnak arra kell figyelemmel lennie, hogy **kinek adhatja ki** az intézményi letétként kezelt pénz összegét! (ki írja alá a pénztárbizonylatot)

A gondnokot – eljárási jogosultsága esetén – mindig be kell vonni az érintett ellátott pénzének felhasználásra vonatkozó döntések meghozatalakor! példa: kirándulás stb.

ELHUNYT ELLÁTOTT „KÖLTŐPÉNZE”

Abban az esetben, ha az ellátott elhunyt és pénzvagyont (ide értve a költőpénzként megállapított pénzvagyont is) az intézmény letétként kezelte, úgy a **halál pillanatában meglévő**, letétként kezelt pénzállományt „zárolni” kell, **abból semmiféle kifizetést nem lehet eszközölni** (akkor se, ha azt az érintett ellátott gondnoka kéri!!!).

Ezen pénzösszeget, mint az ellátott hagyatékához tartozó vagyonelemet be kell jelenteni az illetékes, hagyatéki leltárt felvevő jegyzőhöz.

A letétként kezelt pénzvagyont (és bármilyen más jogcímen az intézményi letétben lévő pénzt, vagyontárgyat) **kizárólag a jogerős hagyatékátadó végzés birtokában, az abban foglalt rendelkezéseknek megfelelően lehet a jogosultnak (örökösnek) kiadni!**

ELJÁRÁS – AZ ELLÁTOTT INTÉZMÉNYI LETÉTKÉNT KEZELT, SAJÁT VAGYONÁNAK FELHASZNÁLÁSÁRA

1. általános meghatalmazás: gondnok és / vagy az ellátott meghatalmaz konkrét, akár több munkatársat is azzal, hogy az adott ellátott saját, intézményi letétben kezelt vagyonát külön, egyedi igény szerint kezelje (a letéti házipénztárból felvegye, célszerint felhasználja) elszámolási kötelezettség mellett.
2. email-ben értesíteni kell a gondnokot az alábbiakról:
 - a. teljes korlátozóban lévő ellátott kirándulási belépőjegyének ára felhasználható-e az ellátott intézményi letétként kezelt vagyonából?
 - b. részleges korlátozóban lévő ellátott kiránduláson szeretne részt venni, belépőjegyet szeretne venni, a gondnok ehhez hozzájárul-e?
3. a letéti számláról történő pénzfelvételhez szükséges:
 - a. a gondnok által a fenti kérdésekre adott válaszemail-jének bemutatása
 - b. cselekvőképes ellátott szóban elég, ha jelezi, hogy milyen összeget szeretne felvenni a letétből (?)
4. kihozza a jogosult munkatárs a bankból a letétként kezelt pénzt (több ellátott esetén egy összesített összeget)
 - a. letéti házipénztárba bekönyveli ellátottanként a kifizetett pénzt
5. kiadja a pénztárt kezelő munkatárs a jogosultnak a megfelelő összeget:
 - a. gondnokolt esetén: általános meghatalmazáson megjelölt (1. pont) munkatársak valamelyikének kiadja 2. pontban megjelölt email-re érkezett gondnoki válaszemailben szereplő összeget (elszámolási kötelezettség mellett)
 - b. cselekvőképes és korlátozó gondnokosság alatt álló esetén az ellátottnak szintén írásban kell jeleznie azt, hogy az 1. pont szerinti meghatalmazáson szereplő személyek közül valamelyikük, a részére megvásároljon valamit (pl. a belépőjegyet, kólát, csokit stb.)
6. a letéti pénzt átvett munkatárs elszámol (nyugtával, számlával) az átvett összeg tekintetében és visszakerül letétbe a maradék összeg
7. a gondnokokkal havonta alá kell íratni az email levelezést és a szükséges pénzkezelési „nyilvántartást”

KÖSZÖNÖM SZÉPEN A FIGYELMET!